

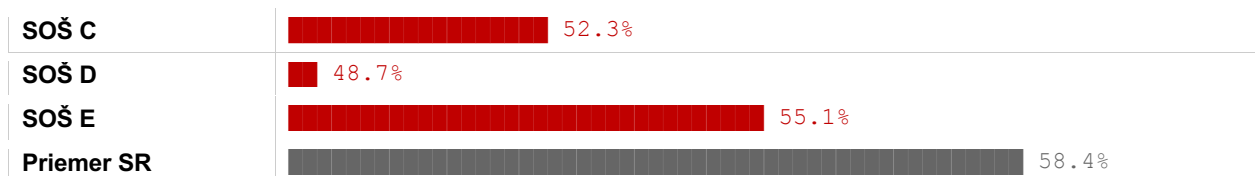
Rovnaké dáta, dva rôzne príbehy

Ukážka manipulačných techník na datasete výsledkov žiakov v celoslovenskom testovaní.

VERZIA A: KATASTROFA!

Žiaci SOŠ PREPADÁVAJÚ v matematike!

Výsledky celoslovenského testovania – matematika

— prerušovaná čiara = celoslovenský priemer (58,4%)

Všetky 3 stredné odborné školy sú POD celoslovenským priemerom!

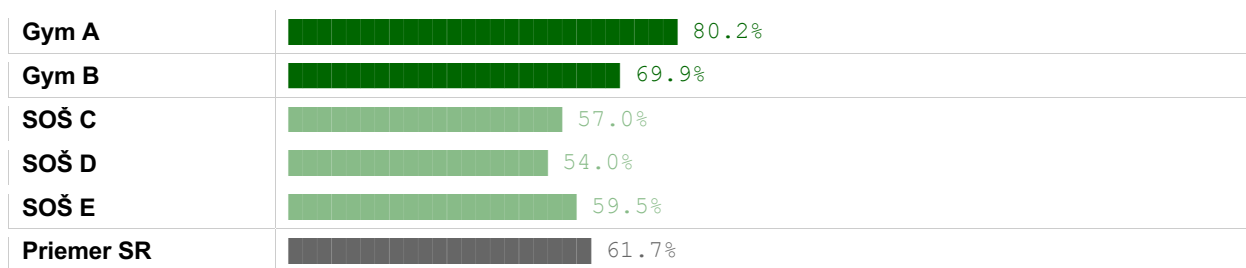
Použité manipulačné techniky:

- 1. Cherry-picking predmetu:** Zobrazená len matematika (horší predmet), slovenčina úplne vynechaná
- 2. Cherry-picking škôl:** Zobrazené len SOŠ – gymnáziá s výrazne lepšími výsledkami vynechané
- 3. Orezaná os Y:** Os Y začína na 48 namiesto 0 – malé rozdiely vyzerajú dramaticky
- 4. Červená farba:** Emotívna farba posilňuje dojem krízy
- 5. Alarmujúci titulok:** Slovo PREPADÁVAJÚ namiesto neutrálneho popisu

VERZIA B: V PORIADKU!

Väčšina škôl dosahuje dobrú úroveň

Priemerné výsledky z matematiky a slovenčiny

— prerušovaná čiara = celoslovenský priemer (61,7%)

Priemer všetkých 5 škôl je 64,1% – NAD celoslovenským priemerom!

Použité manipulačné techniky:

- 1. Priemer oboch predmetov:** Matematika + slovenčina spriemerované – vyššie čísla ako samotná matematika
- 2. Všetky školy zobrazené:** Gymnázia s vysokým skóre ťahajú celkový obraz nahor
- 3. Os Y od 0 do 100:** Poctivá škála, ale rozdiely medzi školami vyzerajú vizuálne malé
- 4. Zelená farba:** Upokojujúca farba posilňuje pozitívny dojem
- 5. Celkový priemer:** Zdôrazní priemer všetkých škôl (64,1%) namiesto toho, že 3 z 5 sú pod priemerom

Kompletné zdrojové dáta

Toto sú úplné dáta, z ktorých obe verzie čerpali:

	Gym A	Gym B	SOŠ C	SOŠ D	SOŠ E	Priemer SR
Matematika	78,2%	71,5%	52,3%	48,7%	55,1%	58,4%
Slovenčina	82,1%	68,3%	61,7%	59,2%	63,8%	65,0%
Priemer	80,2%	69,9%	57,0%	54,0%	59,5%	61,7%

Čo sa stalo?

Verzia A (KATASTROFA) vybrala len jeden predmet (matematiku) a len tri školy (SOŠ), čím vytvorila dojem krízy. Orezaná os Y od 48 do 60 nafúkla vizuálne rozdiely. Titulok a farba dokončili emotívny efekt.

Verzia B (V PORIADKU) spriemerovala oba predmety (čím zdvihla čísla), ukázala všetkých 5 škôl (gymnaziá ťahajú priemer hore) a použila škálu od 0 do 100 (čím sa rozdiely scvrkli). Záver o celkovom priemere 64,1% skrýva fakt, že 3 z 5 škôl sú individuálne pod priemerom.

Poučenie

Oba grafy používajú výlučne pravdivé čísla. Žiadne dáta nie sú vymyslené. Napriek tomu rozprávajú úplne opačný príbeh. **Preto je kritické myslenie pri čítaní grafov nevyhnutné.**

Tri otázky, ktoré si vždy položte:

1. Kto to vytvoril a prečo?
2. Čo graf NEukazuje?
3. Ako by vyzeral inak?

**Financované
Európskou úniou**
NextGenerationEU

**MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**